

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ УРАЖЕННЯ ТКАНИН ВЕЛИКИХ СУГЛОБІВ ТА ГРАДАЦІЇ ЇХНЬОЇ ВИРАЖЕНОСТІ У ХВОРИХ НА АНКІЛОЗИВНИЙ СПОНДИЛІТ.

Григоровський В.В.

ДУ "Інститут травматології та ортопедії НАМНУ", м. Київ

Метою роботи було – на основі патоморфологічних досліджень розробити комплекс квантифікованих (параметричних та непараметричних) показників, що різнобічно характеризують стан тканин та патологічних процесів у головці, дистальному епіфізі стегнової кістки та капсулі кульшового і колінного суглобів, уражених за так званої периферичної форми анкілозивного спондиліту (АС).

Матеріалом дослідження послужили тканини суглобових кінців стегнової кістки та суглобової капсули (всього фрагментів 30 головок та 5 дистального епіфіза) 27 хворих, яким виконували ендопротезування з приводу АС. Діагноз було верифіковано за клінічними, лабораторними та патоморфологічними даними. Методом гістоморфометрії спонгіози визначали такі показники: кістковий об'єм BV/TV%, остеодну поверхню OS/BS%, число багатоядерних остеокластів на одиницю площі вимірювання N.Ос/Т.Аг (індекс остеокластів), в одиницях на кв. мм.

Показники, що характеризують патологічні зміни у синовіальному та волокнистому шарах капсули: вираженість ворсинчастих розрощень синовіального шару (СШ): низький та високий, активність запального процесу в структурах синовіального шару (низька – синовіцити скрізь збережені, у власній пластинці СШ трапляються дрібні ділянки серозного запалення або запальних інфільтратів, середня – синовіцити подекуди відсутні, на поверхні трапляються невеликі нашарування фібрину, у власній пластинці трапляються ділянки гіперемії, лімфоїдноплазмацитарні інфільтрати щільні, але розрізнені, висока – синовіальний покрив на значному протязі або повністю відсутній, на поверхні – об'ємні нашарування фібрину, у власній пластинці виражена гіперемія та щільна зливна лімфоїдно-макрофагально-плазмацитарна інфільтрація.

Показники, що характеризують патологічні зміни суглобового хряща (СХ): скупчення фібринозного ексудату на поверхні СХ, паннус на поверхні СХ (фіброзний, без ознак інфільтративного запалення, фіброзний з помірною інфільтрацією, грануляційно-фіброзний з вираженим інфільтративно-продуктивним та ексудативним запаленням); хондронекрози (дрібні або поширені ділянки хондронекрозів); хондрорезорбція у проміжній та глибокій зонах СХ (слабо виражена: у вигляді окремих невеликих ділянок, що складають менш ніж 10% площі, помірно виражена – 10-40% площі, сильно виражена – понад 40%). Дистрофічно-деструктивні зміни СХ, що відповідають відомим стадіям остеоартрозу – низькій, середній або високій.

Група показників відображала активність запального процесу в субхондріальній спонгіозі суглобового кінця: низький ступінь (серед фіброзованої спонгіози рідко трапляються дрібноосередкові лімфоїдноплазмацитарні інфільтрати), високий ступінь (сильний запальний набряк кісткового мозку, часті великоосередкові, навіть зливні лімфоїдномакрофагально-плазмацитарні інфільтрати, картини васкулітів); патологічні зміни субхондріальної кісткової пластинки (остеонекрози дрібноосередкові інтерстиційні, поширені осередкові в зоні запалення); патологічну перебудову кісткової тканини (слабко виражена, остеорезорбція незначна – добре виражена, зі значною остеорезорбцією).

Висновок. Застосування комплексу показників, що різнобічно характеризують стан тканин суглобових кінців стегнової кістки та капсули суглобів, дозволило визначити раніше не відомі особливості патоморфології ураження за АС, їхню частоту трапляння у матеріалі біопсійно-гістологічних досліджень та відкриває перспективу визначення частотних відмінностей у групах порівняння та кореляційного аналізу зв'язків між окремими морфологічними показниками, а також – між клінічними та клініко-лабораторними показниками – з одного боку, та морфологічними показниками – з іншого боку.